No. 1658 Zaterdag 9 October 1915. 32ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

DE OORLOG.

In het algemeen kan men nog zeggen, dat ook deze week de beweging aan het Westerfront Oostwaarts ging. Het voordeel bleef aan den kant der Verbondenen. Maar de beweging ging niet zoo snel als de vorige week en was ook niet zoo beteekenend. Daarbij, de Duitschers hebben weer een paar vorname punten van hun sterkste verdedigingswerken teruggewonnen. Deze plaatselijke voordeelen beletten echter niet, dat de algemeene beweging aan het Westerfront ten nadeele van de Duitschers blijft. De orkaan van lood en vuur, welke in het Westen woedt, gaat een nieuwe actie voorbereiden. De Verbondenen schieten onophoudelijk met zwaar geschut; eerst als de verdedigingswerken der Duitschers zijn stuk geschoten, kunnen de legers weer voorwaarts dringen. Het artillerieduel is algemeen en zeer hevig in Champagne, Argonne, Woeuvrevlakte, Priesterbosch, en zoo naar den Elzas en de Vogezen. Ook langs den Noordelijken rand van het Argonnerwoud wordt een opmarsch in de richting van Verdun en Luxemburg voorbereid.

In België wordt ook zeer druk geschoten, maar daar ziet men nog weinig verandering, wel tusschen Souches en Arras en Lille.

Rusland blijft de helft der Duitsche strijdmacht en driekwart van de Oostenrijksche tot zich trekken. De hoofdactie richt zich tot de streken van Riga en Dunaburg. De strijd is daar zeer hevig, er worden aan weerszijden veel gevangenen gemaakt en er vallen massa's dooden. Ook in Gallicië woedt de krijg.

De Grootvorst Nicolas treedt in den Caucasus sterk op tegen de Turken en laat hun ter dege voelen, dat hij er is.

Rondom Turkije gaat nu de groote strijd beginnen, in de Dardanellen, zoowel als langs de landgrenzen. Fransche en Engelsche troepen ontschepen reeds in Salonika om Griekenland en Servië een handje te helpen. Bulgarije daarentegen ontvangt steun van Oostenrijk en Duitschland.

Rusland heeft een ultimatum gezonden aan Koning Ferdinand. De aanwezigheid van Duitsche officieren bij den Generalen Staf van Bulgarije, het samentrekken van troepen langs de Servische grenzen, het aannemen van financiëelen steun van de Teutonen, dat alles wijst duidelijk op een aansluiting bij Duitschland. Maar Koning Ferdinand wete, dat een aanval op Servië beschouwd zal worden als een inval in Rusland. De vier verbonden Mogendheden zullen elke vijandige daad tegen Servië beschouwen als een vijandige daad tegen hen zelven. Sterk wordt aangedrongen op aansluiting bij den Slavischen Bond tegen het Germaansche Ras. Wat Koning Ferdinand voorbereidt is een verraad tegen zijn eigen broeders. Binnen vier en twintig uur moet alle verband met Duitschland verbroken worden en de Duitsche Generaals teruggezonden zijn.

Dit krachtig Ultimatum werd te Sofia met vertraging ontvangen, zoodat de 24 uren verlengd werden tot Dinsdagmiddag 5 October 6 uur. Maar het antwoord bleef uit. Druk werd er getelegrafeerd tusschen de Ministers van Buitenlandsche Zaken in Griekenland en in Bulgarije.

Den inhoud dezer gedachtenwisseling kan men raden, als men weet dat te midden dezer onderhandelingen Koning Constantijn van Griekenland zijn eersten Minister VENEZELOS ontsloeg, daar de Koning niet wenschte mee te gaan met diens oorlogspolitiek, maar de neutraliteit wilde handhaven. Bulgarije had laten weten, dat het Servië niet zou aanvallen, dan alleen ingeval Oostenrijksche troepen over de grenzen zouden komen. De belangen van Griekenland zouden derhalve door Bulgarije niet worden geschaad.

Tegelijkertijd echter zond Bulgarije een ultimatum aan Servië om oogenblikkelijke teruggave van dat gedeelte van Macedonië, dat Bulgarije na den Balkanoorlog aan Servië had moeten afstaan.

Roemenië begint nu ook te mobiliseeren en zond troepen langs de Bulgaarsche grens.

Daar is iets gewichtigs op til.

Het antwoord, dat Bulgarije ten slotte aan Rusland gaf werd onvoldoende geacht en de gezanten van Frankrijk, Engeland, Italië en Servië hebben hun paspoort aangevraagd en zullen vertrekken op last van hunne respectieve regeeringen.

De strijd om den gouden hoorn begint.

DE PAARDENBAAI VAN ARUBA.

I.

In de laatste jaren zijn er tal van klachten vernomen over de steeds toenemende verzanding van de Paardenbaai van Aruba, die tot groot ongerief en belemmering leidt der scheepvaart. Daar zijn eveneens plannen besproken ter verbetering. De makkelijkste oplossing is zeker wel, dat onze zandzuiger er heen gaat, om die baai uit te baggeren.

Al is wegens de abnormale tijdsomstandigheden dat plan *voorloopig* opgegeven, toch mogen we vertrouwen, dat hier slechts van een klein uitstel sprake is. Intusschen is het Bestuur niet werkeloos gebleven. Het beste bewijs, dat ook het Gouvernement deze zaak voor Aruba van dringend belang beschouwt, is wel dat juist dezer dagen de Directeur en de Opzichter van Openbare Werken de voorbereidende maatregelen voor die uitbaggering, bestaande in opmetingen van de Paardenbaai en de peiling van de zandlagen voltooid hebben. Het Bestuur kan zich nu ook een beter denkbeeld vormen van den omvang van die verzanding en een berekening van de kosten opmaken. Dit staat vast, dat de uitdieping van de Paardenbaai voor den bloei van Oranjestad en van geheel Aruba en voor de verdere ontwikkeling van de scheepvaart en handel van dit eiland een onafwijsbare eisch is.

Het heeft me bevreemd, dat men bij de bespreking dezer kwestie niet dieper op een belangrijk punt is ingegaan, namelijk wat de reden is waarom *juist in de laatste jaren die verzanding zoo buitengewoon is toegenomen*, en of er geen middel bestaat die verzanding geheel of gedeeltelijk tegen te gaan.

Dit is natuurlijk geen vraag van louter speculatieven aard, maar wel degelijk van groot practisch belang voor de toekomst. Want zoolang de tegenwoordige oorzaken, die tot verzanding leiden en die op den langen duur een volledige demping van de Paardenbaai zouden ten gevolge hebben, blijven voortwerken, zal men na verloop van tijd telkens opnieuw weer voor dezelfde onkosten geplaatst worden. En het is altijd beter een kwaal te voorkomen dan te genezen.

De voornaamste oorzaak van die verzanding en ophooging van den bodem van de Paardenbaai is de ontzaggelijke hoeveelheid slik en modder, zand en steenen, die telken jare in den regentijd door de rooien, naar de Paardenbaai worden afgevoerd.

Met de nieuwe topographische kaart van het eiland Aruba vóór zich, kan men zich eenigermate een denkbeeld vormen, van welke uitgestrekte terrein–oppervlakte het water is en het daarmee gevoerde slib enz. wat naar die baai afvloeit.

De groote rooi die Oostelijk van Oranjestad langs *Mont Plaisir* en *Heintje Croes* in het *Lagoen* uitmondt, is de voornaamste schuldige.

Juist waar dat *Lagoen* in de baai uitloopt, treft men de grootste zandbanken aan. Langs die zandbank moeten de schepen bij het invaren van de havenmond *Boekoetie* passeeren, om voor de Oranjestad te kunnen ankeren.

Toch blijft het antwoord, aldus gegeven, nog onvolledig en weinig bevredigend. Immers, iedereen is het er over eens, dat eerst *in de latere jaren* de verzanding op zulke bedenkelijke wijze is toegenomen. Ook daarvoor moet dus een speciale reden kunnen worden opgegeven. Zelfs *a priori* beschouwd, moet er zulk een oorzaak bestaan. Want wanneer werkelijk ook in vroegere eeuwen dezelfde oorzaak *in diezelfde mate* tot die verzanding had meegewerkt, dan zou nooit of nimmer Oranjestad aan de Paardenbaai ontstaan zijn, omdat reeds lang te voren de geheele Paardenbaai op die plaats gedempt en met het Rif, dat de afscheiding vormt tusschen de zee, zou zijn gelijk gemaakt. Want men moet redelijkerwijze toch aannemen, dat ook in vroegere eeuwen het op Aruba minstens even zwaar geregend heeft, en er evenveel zand en steenen door de rooien is afgevoerd, als in de laatste 20 jaren. En toch is de Paardenbaai als ankerplaats voor de schepen hoogstens eerst sedert 125 jaren in gebruik genomen. Maar terwijl de baai altijd uitstekend aan de eischen van de scheepvaart beantwoordde, is eerst in de laatste 10 of 20 jaren de toestand in die mate verergerd, dat verbetering dringend noodzakelijk is geworden.

Welke oorzaak heeft dus speciaal in de latere jaren tot die spoedige verzanding van de Paardenbaai meegewerkt?

Wij vertrouwen in het volgend nummer tegelijk met het antwoord op deze vraag ook het middel ter verbetering te kunnen aangeven.

P. A. EUWENS.

Nederland en de Scheldemond.

Steeds meer en meer treedt in den laatsten tijd een vraagstuk op den voorgrond, hetwelk voor Nederland van het grootste gewicht is. Het betreft de vrije vaart van den Scheldemond met bezit van deszelfs stroomgebied, als garantie voor die vrije doorvaart.

Wint Duitschland, zoo zegt men, — dan houdt het Antwerpen en eischt van ons de vrije Schelde. Winnen de verbondenen, zoo luidt het — dan zullen zij eischen: uitbreiding van België's grondgebied met het geheele stroomgebied der Schelde.

Hierbij kan nog worden gevoegd een derde hypothese: wanneer ten lange laatste geen enkele der oorlogvoerende partijen zegeviert: dat België door de mogendheden wordt schadeloos gesteld, ten koste van Nederland. door het stroomgebied der Schelde.

Fruytier meent in de „Maasbode" dat er ten sterkste tegen moet geprotesteerd, dat Nederland ooit in den afstand van dat rijke, vruchtbare en welvarende gedeelte zijns grondgebied zal toestemmen of berusten. De meening, dat dit door Nederland zoo erg niet gevoeld zou worden, mag in het buitenland niet ingroeien. De mogelijkheid van dien afstand mag in het binnenland niet worden toegegeven of verondersteld.

„Het wordt," zegt, de schrijver, „hoog tijd, dat èn aan de publieke opinie in het buitenland — vooral België — èn ook aan de volksmeening in Nederland eens duidelijk gemaakt worde, dat dit niet kan, niet mag, en ten slotte ook niet noodig is.

„Nederland kan de Scheldeoevers niet afstaan. Ik spreek hier met opzet over de beide Scheldeoevers. Immers de redenen, die voor den afstand van grondgebied worden aangebracht zijn deze: België moet geheel en al over de vrije Schelde beschikken èn voor zijn handel èn voor zijne verdediging. Maar is er voor de handelsvloot de Schelde dan niet vrij? Vroeger in 1648 tot 1792 bezat ons land het recht om de Schelde te sluiten. Toen België bij Nederland gevoegd werd, hield de uitoefening van dit recht van zelf op. Maar na 1830 trachtte Nederland wederom, hoewel te vergeefs, dat recht te handhaven. Ten slotte werd de doorvaart aan België toegestaan en ook zelfs de Scheldetol door de Conventie van Brugge (16 Juli 1863) afgeschaft. Dus: waarom heeft België de Schelde noodig? Voor zijn verdediging. Goed, maar dan heeft het de o n b e l e m m e r d e doorvaart en toegang van noode, beschermd van b e i d e zijden der rivier. Dus: Zeeuwsch-Vlaanderen aan de eene zijde, Walcheren, Beveland en het zoogenaamde Markizaat van Bergen-op-Zoom ter andere zijde. Want blijft een gedeelte van den Scheldeoever in ons bezit, dan kunnen wij met onze kanonnen altijd de vrije doorvaart beletten.

„Maar zulk een aanzienlijk grondgebied kan Nederland niet missen, of het pleegt zelfmoord. En als Nederland dit beginsel aanvaardt, teekent het zijn eigen doodvonnis.

„Gewesten en bevolking verkoopen of versjacheren — want dat zou het dan zijn, — die door den band van eeuwen met ons vereenigd zijn, zou strijdig zijn met onze nationale eer. Van af de 11e eeuw is tusschen de graven van Holland en Vlaanderen een eeuwenlange strijd gevoerd om dit gebied. Maar sinds de 14e eeuw — dus sinds 600 jaar — is het onafscheidelijk met Holland vereenigd, nadat in 1323 Lodewijk II van Vlaanderen ten behoeve van Willem III van Holland van zijn rechten op „Zeeland bewester Schelde" afstand deed. Terwijl Brabant, Gelre, Utrecht, Friesland nog op zich zelf stonden, was Zeeuwsch–Vlaanderen reeds met Holland vereend, zoodat het eigenlijk Vlaamsch–Holland zou kunnen heeten.

„Bovendien, welk een gevaarlijke concurrentie zou er voor Nederland kunnen ontstaan! Hoeveel geld zou het ondernemende België noodig hebben om van Terneuzen en Breskens havens te maken die met Rotterdam en Vlissingen kunnen concurreeren? Denk u deze havens met Gent en Brugge, met het industriëele Brabant en de vruchtbare Vlaanderen achter zich!

„Wat een eindelooze wrijving en vijandschap zou dat geven met de Hollanders, aan den overkant! De Belgen, die zich in hooggestemde vaderlandsliefde aan zulke expansiedroomen ten koste van Nederland overgeven, mogen wel eens denken aan de diepgevoelde woorden van dank tijdens dezen oorlog door hen gesproken. Willen zij deze uitbreiding van grondgebied, ten koste van Nederland, dan zal dit gebeuren in dwang en haat. Nederland kan zich niet gedwee de voeten laten amputeeren."

Tot zoover het artikel van Fruytier, die een beroep doet op de pers en op onze vertegenwoordigers in het buitenland, om zijn zienswijze zoo veel mogelijk te verbreiden.

Wij helpen daaraan met genoegen mede, maar moeten toch opmerken, dat hetgeen hij aan het slot schrijft, geen grond heeft. Voor zoover ons bekend is, en wij lezen vrij nauwkeurig alles door wat er op dit gebied wordt geschreven, zijn er geen Belgen, die zich in hooggestemde vaderlandsliefde aan expansiedroomen overgeven; zij hebben op dit oogenblik ook wel wat anders te doen dan Nederland de voeten te amputeeren. Het denkbeeld van een afstand van Zeeuwsch-Vlaanderen is niet van Belgen, maar van politiseerende publicisten in ons eigen land afkomstig en geen gewaagt ervan dan als onderstelling of anders dan als proeve van zijn redeneerkunst. Ook dat zal men in het buitenland moeten bekend maken. Anders is het betoog van Fruytier onvolledig en zou misschien schadelijk kunnen werken.

De Silesische landweer in het Oosten.

Uit een soldatenbrief, in de „Norddeutsche Allgemeine Zeitung":

„Het was een aangename afwisseling na wekenlange positie oorlog met zijn dagelijksche verliezen door artilleriestrijd, geschermutsel van patrouilles, nachtelijke uitvallen, enz. eindelijk in de tweede helft van Juli weer in beweging te komen. Zooals aan den Katzbach begon het in stroomenden regen. Een stormwig van eenige bataljons moest door den vijand heenbreken en de achteropdringende troepen deze dan naar rechts en links oprollen. Hevig vuur van zware artillerie bewerkte de stellingen van de Russen waaraan sedert maanden burgerlijke arbeiders hadden meegewerkt. Zij waren met dubbele vijf- tot zes meter breede versperringen voorzien. Het was een voortdurend ratelen van batterijen van het meest verschillende kaliber, gewervel en lange slagen aanzwellend en verflauwend, als een trommelrythme. Daar aan de overzijde echter zitten de Russen in twee meter hoog met zandzakken en aarde over dikke stammen bedekte ruime, onderaardsche vertrekken, waarvan de vloeren en zelfs de wanden met planken beslagen zijn. Drie zulke verdedigingslinies hebben zij voor hun Weichselvestingen gelegd, vast overtuigd, dat de Duitschers daartegenover alle lust tot aanvallen vergaan moest.

Den 17en Juli 's morgens is een divisie door de vijandelijke linie heengebroken, maar rechts en links van deze twee kilometer-bres houdt de vijand nog stand. Dag en nacht valt de Silesche landweer hen aan. De nacht is daghelder verlicht door de vele branden. Onze verliezen zijn niet licht, maar wij moeten er door heen, en den 18en Juli trekken wij het brandende R. binnen. Niet overal gelukt het den Russen op hun terugtocht het land te verwoesten. Nog staan vele velden onder zwaar koren. Vele branden kunnen wij blusschen en zelfs met petroleum besproeide groote boerenwoningen heeft de vijand niet meer kunnen aansteken.

De Rus vlucht buitengemeen handig, in trappen van het eene stuk naar het andere. Zijn taktiek van den terugtocht is volmaakt. Hij is een kunstenaar in het verdwijnen. Dezen keer had hij zich achter de wateren van de K. teruggetrokken waar hem een tweede voorbeeldig aangelegde stelling wachtte. Nog den middag van den 18den Juli gingen wij ondanks de gloeiende hitte tot den aanval over. Weer trommelvuur tot in den nacht. Bij het schijnsel van een door onze granaten in brand geschoten stadje, gaat de landweer tot den storm over. Voorop de groepen met draadscharen, bijlen en handgranaten. Van over het water knettert het Russische machinegeweervuur uit de gevels der huizen. Tot aan de heupen gaan wij in het door dit vuur bestreken water van de rivier, en aan de overzijde wacht ons hard werk. Menig dappere officier en soldaat blijft daar doodelijk gewond hangen in de reusachtige hindernissen van prikkeldraad, maar voorwaarts gaat het door de daarin gesneden en gehakte bressen.

Wij drijven de Russen zoo onstuimig op de vlucht, dat gevangenen ons later vertelden, dat wij allen wel dronken geweest moesten zijn, wat toch waarlijk niet het geval was.

Nu moeten wij nog de kerkhofschans van X met het daarachter liggende golvend terrein nemen, waar een nieuwe stelling voor de Russen gereed lag. Weer dondert de heele artillerie met zooveel ijver, dat een onzer zware kanonnen ervan barst. Den 19en Juli, 's morgens om 11 uur gaat de Breslausche landweer voorwaarts als in de manoeuvres. Een

lange, ordelijke linie. Acht machinegeweren dekken den aanval en ook een veldbatterij. Onder de machinegeweren zijn er twee, die wij indertijd op de Russen veroverd hebben. De Russen vluchten in het Poolsche bosch met achterlating van veel materiaal. Zij hadden dapper gevochten, het waren voortreffelijke troepen, het trotsche Moskausche grenadiers corps. Nog eenmaal moesten wij kleinere gevechten leveren, op den 21sten Juli, toen vonden wij een buitengewoon sterke, lange en goed aangelegde stelling, die geschikt was geweest om ons weken lang tegen te houden, verlaten voor ons. Wij hadden hier de Weichsellinie bereikt.

De verliezen van den vijand waren ontzettend. De zucht om zijn artillerie te redden maakte, dat de Russische infanterie meestal zonder hulp van geschut was als zij die het meest noodig had bij het afslaan van de bestorming. Terwijl tevoren de Russische officieren zich steeds aan de gevangenschap wisten te onttrekken, vielen er hier velen in onze handen."

Van een oorlogs-apostel.

De Italiaansche dichter, die den welluidenden naam van Gabriële d'Annunzio draagt, geldt met recht als een der voornaamste aanstokers van den Oostenrijksch-Italiaanschen oorlog.

De perverse schrijver van tal van schunnige verzen en romans, heeft zich in de maanden, die de Italiaansche oorlogsverklaring vooraf gingen, ontpopt als een hevig vijand der Donau-monarchie en als een vurig voorstander van den oorlog met het gehate Oostenrijk. Geen moeite was d'Annunzio te groot, geen offer te zwaar, nu het gold, den krijg met de tot dan bevriende natie, in breede Italiaansche kringen populair te maken. Hij heeft het land afgereisd, in lezingen en particuliere gesprekken, in pers-interviews, in vlammende redevoeringen, als die welke hij hield op het Kapitool, de publieke opinie trachten te bewerken en ze te leiden op oorlogzuchtige paden.

Maar al te goed heeft hij zijn doel bereikt.

Het volk, opgezweept door de groote bladen, in beroering gebracht door geheime krachten, heeft ten slotte, toen de beslissing naderde, het oor geleend aan den grooten oorlogs-apostel, hem met gejuich ontvangen, met bloemen verwelkomd, en zich laten meesleepen door zijn vurige redevoeringen.

Maar het schitterend beeld, dat invloedrijke Italiaansche journalisten van den dichterlijken oorlogsprediker ontworpen hebben, verliest veel aan bekoorlijkheid, als men kennis neemt van eenige kleine, doch teekenende levensbijzonderheden.

Caruzo schreef met betrekking tot zijn kunstbroeder: Ik geloof niet, dat d'Annunzio alleen uit brandende vaderlandsliefde zich gesteld heeft aan het hoofd van hen, die het volk tot den oorlog ophitsen. Er hebben heel andere oorzaken gewerkt. d'Annunzio had reclame, veel reclame noodig. Hij behoort tot de weinig benijdenswaardige soort van menschen, die niets meer te verliezen hebben. Ik geloof niet, dat hij zoo'n felle campagne tegen de Duitschers zou voeren, als hij minder schuldeischers had.

En Ricarda Huch oordeelde als volgt: Hoe is het mogelijk, dat d'Annunzio zoo'n grooten invloed kon krijgen, dat hij een officieële rol kon spelen?

Is het niet, omdat hij in zijn werken zich zelf verheerlijkt? Het is een verschrikkelijk teeken voor een volk, als het in gewichtige uren, een man tot zijn vertegenwoordiger maakt, die zonder eenige zedelijke grootheid is.

Dat deze laatste uitspraak niet te kras is, bewijzen de liederlijke producten, die d'Annunzio aan de drukpers toevertrouwde; boeken geschreven in vuilnistaal, en die onnoemelijk veel verwoestingen hebben aangericht. Het is goed, dat ook door figuren als Caruso en Ricarda Huch eens gewezen wordt op de zedelijke minderwaardigheid van den veelbewonderden Italiaanschen dichter. Karakteristiek voor de onbetrouwbaarheid van den oorlogs-apostel is de volgende trek uit zijn leven.

Vijf jaren geleden stak Gabriële d'Annunzio tot over de ooren in de schuld. Zijn tekort bedroeg ongeveer 400.000 kronen. Zijn schuldeischers lieten hem niet met rust, en d'Annunzio zag vergeefs uit naar hulp in zijn financieëlen nood. Eindelijk daagde er redding uit .... Zuid Amerika. Een Italiaan, Giovanni del Guzzo, die zich als ingenieur groote rijkdommen verworven had, kreeg medelijden met den beroemden landgenoot. Hij deed het voorstel, dat hij alle „dichterlijke" schulden zou betalen, als d'Annunzio zich wilde verplichten een serie voordrachten in Zuid-Amerika te houden In Argentinië zou d'Annunzio twintig lezingen houden, en ook zou hij een ode schrijven op den honderd-jarigen gedenkdag van de onafhankelijkheid van Argentinië. — Met beide handen nam de dichter het voorstel aan — d'Annunzio zag zich bevrijd van den drukkenden schuldenlast, maar maakte geen haast met de Zuid Amerikaansche reis. Weken gingen voorbij Telegrammen van Giovanni del Guzzo bleven onbeantwoord. Eindelijk verscheen de deurwaarder in de prachtige villa van den dichter te Settiguano, en legde beslag op alles. In armoede verliet d'Annunzio den Italiaanschen bodem, en nam zich voor slechts in de Fransche taal nog te dichten. Van zijn Italiaansche nationaliteit had hij afstand gedaan.

Aldus bericht de niet-katholieke Weensche „Rundschau" van 2 Juni:

Nog merkwaardiger en teekenender is het volgende feit.

Het was in de jaren om 1900 dat d'Annunzio ernstig plan had, zich te laten naturaliseeren in.... Hongarije! Aan een thans nog levenden advokaat in Buda-Pesth richtte de dichter een schrijven, waarin hij uitdrukking gaf aan zijn verlangen „om spoedig lid van de glorierijke natie van Mathias Corvinus te worden." Hij verzoekt den advocaat voorloopig het zwijgen te bewaren en vroeg hem welke formaliteiten voor de naturalisatie noodig waren

Het is jammer, dat dit plan niet is doorgegaan. Want d'Annunzio zou dan vermoedelijk als Hongaarsch onderdaan met evenveel vuur en ijver de bewoners der Donaumonarchie tegen Italië hebben opgehitst, als hij nu omgekeerd de Italianen in geestdriftige bewoordingen opzweepte tegen de Oostenrijkers.

Maar Gabriele d'Annunzio is zoo verstandig, het bij ophitsing te laten blijven Toen de oorlog uitbrak, verluidde het, dat hij in de Adriatische zee, op een Italiaansch oorlogschip, den strijd tegen den gehaten vijand zou meemaken. Na de catastrophe van de „Amalfi" en de „Garibaldi" schijnt zijn geestdrift wat bekoeld te zijn. De dagbladen berichten althans, dat hij in den letterlijken zin des woords verklaard heeft, bij moeder te willen blijven Niet bijzonder heldhaftig voor zoo'n vurigen oorlogsapostel, roept S. in „De Gelderlander" uit aan het slot van zijn artikel.

In de laatste weken heeft d'Annunzio gevlogen boven Triëst en aan het onverlost Italië de verlossing aangekondigd.

Legering gedurende den winter.

De opperbevelhebber van land- en zeemacht in Nederland heeft den hoofd intendant geschreven:

„In verband met het naderende koude jaargetijde acht ik het noodig er U H. E G. op te wijzen, dat het mijn wensch is, dat alle troepen, die thans nog in stroo legeren, dezen winter van stroozakken worden voorzien.

Bij de voorstellen ter verbetering van de legering geeft een der divisiecommandanten in overweging, voor de onderofficieren kribben beschikbaar te stellen, voor zooverre zulks nog niet is geschied. Ik heb de eer u te verzoeken mij in te lichten, in hoeverre aan daartoe door de commandanten der troepenafdeelingen aan u rechtstreeks te richten aanvragen, uwerzijds zou kunnen worden voldaan.

Tevens gelieve u mij mede te deelen, of, voor den aanstaanden winter, de hoeveelheid dekens voldoende zal zijn. Met de uitbreiding van het leger sedert den vorigen winter met een sterkte van ongeveer 70.000 man, dient rekening gehouden te worden, terwijl van inkwartiering bij de inwoners, althans van nieuwgevormde afdeelingen, zoo weinig mogelijk sprake zal mogen wezen.

In het katholieke Lithauen.

Het lijden der katholieke Lithauers, ook door dezen oorlog wederom zoo geteisterd, begint met het jaar 1864, na de onderdrukking van de Litkauch–Poolschen opstand. De generaal-gouverneur van Wilna, Murajew, had duizenden Lithauers naar Siberië gezonden, vele laten neerschieten of ophangen. Om de Lithauers te russificeeren werden destijds alle Lithausch-Poolsche scholen gesloten en Russische in de plaats gesteld. Deze scholen hadden ten doel de russificatie te bevorderen, waarom de feiten der geschiedenis moesten worden verdraaid en de orthodoxie bij de katholieke kinderen aangeprezen. Zelfs het godsdienstonderricht moest in de Russische taal worden gegeven.

In de Lithausche volksscholen zit heden ten dage buiten den Russischen onderwijzer, geen enkele Russisch orthodoxe leerling en toch moet er in iedere school het orthodoxe heiligenbeeld hangen, terwijl het katholieke kruisbeeld uit de school wordt geweerd. Om den invloed der katholieke geestelijkheid ver te houden, benoemde de regeering jarenlang geen kapelaan, of wanneer er een benoemd werd, moest hij niet zelden geruimen tijd op de vaststelling van zijn jaargeld wachten

Ofschoon de Russen de landerijen der kerken en kloosters in beslag hebben genomen en de Lithauers niet minder belasting betalen dan de Russen, ontvangt de Lithausche geestelijkheid maar een jaargeld, dat haar even voor gebrek behoedt: een pastoor ontvangt jaarlijks ongeveer 100 Roebel, een kapelaan ongeveer 50. De Russische popen ontvangen daarentegen over het algemeen een ruime jaarwedde en de orthodoxe kerken worden op rekening van den Staat gebouwd, terwijl de Katholieken jarenlang op de vergunning, om uit eigen middelen een kerk te bouwen, moeten wachten. Toen tien jaar geleden in het manifest van den Tsaar de vrijheid van geloof werd geproclameerd, keerden vele orthodoxen terug tot het Katholicisme, maar niet lang daarna moesten de priesters voor de door hen bekeerden geldboeten betalen, en wel meer voor een bekeerden man dan een dito vrouw of kinderen.

Overtuigd dat van de Russen niets te verwachten valt, hebben de Lithauers een vereeniging in 't leven geroepen, die tot doel heeft het stichten van katholieke Lithausche scholen. In korten tijd beschikte deze vereeniging over 100 scholen, waaronder ook hoogere en een school voor onderwijzers in Kowno. De vereeniging wordt hoofdzakelijk gesteund door de priesters en den bisschop van Kowno, terwijl de ouders kleine bijdragen betalen. De Russen, niet gediend van het nationaal en katholiek bewustzijn der Lithauers, hebben echter reeds velen dezer scholen gesloten.

Voor katholiek Lithauen is allereerst geloofsvrijheid noodig. Het Katholicisme heeft in Lithauen zoo'n vasten voet gekregen, dat noch verlokkingen met glanzende carrières, noch de op kosten van den Staat onderhouden antikatholieke pers er in geslaagd is, de Lithauers van hun geloof te vervreemden.

De „Lange Heinrich" en zijn luchtvijanden.

Een vlieger verhaalt in de „Rheinisch-Westfälische Zeitung":

„Bijna een jaar liggen wij nu al met onze afdeeling in deze streek, die wij nu door onze talooze vluchten zoo goed kennen, dat ik in het onder mij liggende landschap bijna lezen kan als op een landkaart. Ons leven is ondanks de voortdurende afwisseling toch zoo geregeld, dat het in de rusturen haast braaf burgerlijk aandoet. De uren van den dag worden altijd nauwkeurig aangegeven door onze tegenstanders. de Franschen, die ons 's morgens en 's avonds uiterst precies, men zou bijna kunnen zeggen, op de seconde af, vliegers toezenden.

's Morgens om vijf uur komt de „Grobian". Als men toevallig vrij van dienst is en nog in zoeten sluimer in zijn slaapzak ligt, hoort men plotseling een gedonder, dat ook de beste zenuwen uit den slaap doet opschrikken. Bom, ratsj, een minuut pauze, dan weer tien maal achter elkaar. Nieuwelingen springen verschrikt uit hun bedden, omdat zij vermoeden, dat ons kwartier beschoten wordt. De ingewijden keeren zich echter eens om en zeggen met een blik op het horloge, op zijn hoogst geërgerd: Natuurlijk, daar is de „Grobian" weer. De „Grobian" is niets anders dan een Franschen eendekker, die ons iederen morgen als groet tien bommen toezendt. Hij heeft zijn naam gekregen, omdat hij ons geregeld uit den slaap haalt. Schade heeft hij tot nu toe weinig of niet aangericht. De „Grobian" staat namelijk met onzen „langen Heinrich" op buitengewoon slechten voet. De lange is de kanonnier van ons anti vliegtuig-kanon en heeft den Franschen vlieger den dood gezworen. Iederen morgen om half vijf zit hij bij zijn kanon en loert op de „Grobian", die zich maar niet wil laten pakken en die hem nog juist ontbreekt om zijn half dozijn treffers vol te maken. Lange Heinrich, die uit Pommeren komt, en bijna twee meter lang is, heeft ons in zijn eenvoudig plat-Duitsch in vollen ernst verklaard, dat hij niet naar huis terugkeert, voor hij de „Grobian" naar beneden heeft gehaald. Deze past echter wel voor hem op, want tweemaal reeds is hij door hem aangeschoten en slechts als door een wonder ontkomen. Hij blijft nu altijd op een hoogte van ten minste drie duizend meter, wat voor ons zeer aangenaam is, daar zijn bommen overal neervallen, behalve waar zij zijn moeten. Heeft hij zijn tien knal bonbons afgevuurd, dan keert de Franschman, die met zijn snellen eendekker de vermetelste wendingen maakt, tevreden naar huis.

Zijn pendant is de stille meneer, die ons iederen avond precies om zeven uur met een bezoek vereert. Het is een Fransche tweedekker, die in aangenaam tempo ons kamp tot op ongeveer een kilometer afstand nadert, vermoedelijk een bocht maakt en weer naar het Westen verdwijnt. Ik heb, als ik hem zie aankomen, steeds het gevoel, dat daarboven in de machine een dood-gemoedelijke, kleine Fransche rentenier zit, die zich slechts fatsoenshalve er van overtuigd, dat de vijand er nog is, die in plaats van zijn spijsverteringswandeling te doen, in een vliegmachine gaat zitten, en verder den oorlog oorlog laat. De stille meneer heeft nog nooit een bom naar beneden gegooid. Hij schiet niet, hij bombardeert niet, kortom, hij is een buitengewoon fatsoenlijk mensch. Wij doen hem dan ook niets. De lange Heinrich spuwt verachtelijk, als van „den stille" sprake is. Dat is niets voor hem. Deze tweedekker bepaalt den tijd voor ons avondmaal. Zoodra hij weg is gaan wij eten, zitten te praten bij een flesch wijn en gaan dan weer slapen tot in den morgen ons de „Grobian" tot nieuwen arbeid wekt."

Z. H. de Paus en de krijgsgevangenen.

Rome, 17 Aug. De „Osservatore Romano" meldt, dat de moeilijkheden, die tusschen Engeland en Duitschland gerezen waren, ten aanzien van 's Pausen verzoek tot uitwisseling van voor den krijg ongeschikte verminkten, thans zijn overwonnen. Engeland staat toe, de bemanning van onderzeeërs te behandelen als gewone krijgsgevangenen, Duitschland heeft 's Pausen verzoek mede ingewilligd. De Britsche regeering betuigde Z. H. den Paus haren warmen dank voor diens bemoeiingen.

Haïti en de H. Stoel.

Z. H. de Paus heeft besloten, de sinds geruimen tijd onbezette legatie der republiek Haïti, die harerzijds den gezantschapspost bij het Vaticaan vacant liet, opnieuw te bezetten. De door de laatste revolutie veel aangevochten kerkelijke verhoudingen maakten deze zending zeer noodzakelijk. Tot het ambt is benoemd geworden de plaatsvervangende secretaris der Congregatie der H.H. Sacramenten, Mgr. Cherubini.

Zondebokken.

Uit het oorlogsperskwartier wordt aan het *Berliner Tageblatt* gemeld, dat de volslagen mislukking van alle door de Italianen ondernomen pogingen om het Oostenrijksch-Hongaarsche front te doorbreken, aan een reeks hooge Italiaansche officieren hun betrekking gekost heeft. Niet minder dan drie bevelvoerende generaals, vijf divisie- en brigade commandanten werden tot straf van hun commando ontheven.

Het reeds gemelde ontslag van generaal Ragni, die doorging voor een der bekwaamste aanvoerders van het Italiaansche leger heeft buitengewoon veel opzien in Italië verwekt. Ragni had het bevel over het eerste legerkorps dat te Turijn in garnizoen thuis hoort en daarom beschouwd wordt als een soort lijfgarde van den koning van Italië. Aan Ragni was opgedragen de hoogte van Podgora te nemen, die vóór de stad Görz en den westelijken oever van de Isonzo gelegen is en den toegang tot de stad verspert. Ragni had als tegenstander den reeds uit de Italiaansche verslagen bekenden generaal-majoor Schneider, die met zijn troepen uit Dalmatië alle stormaanvallen van de Italianen het hoofd heeft weten te bieden. Op uitnoodiging van Ragni was de koning van Italië met den chef van den generalen staf Cadorna persoonlijk voor Podgora verschenen en moest inplaats van den verwachten intocht in de stad Görz, een onheilspellende decimeering beleven van de regimenten 1 en 2, behoorende tot de brigade, welke aan het huis van Savoye verbonden zijn en van de regimenten 35 en 36 van de brigade Pistoja.

De koning geraakte bij dit voorval buiten zichzelf, terwijl het tusschen hem en Cadorna tot opgewonden woordenwisselingen moet zijn gekomen die met afzetting van Ragni eindigden.

Ingezonden stukken.

Iets over Papiamentu en zijn schrijfwijze.

II.

Wanneer een Colombiaan of Venezolaan, om van een Spanjaard niet eens te spreken — hier komt, dan kan hij Papiamentu onmogelijk verstaan en omgekeerd een Curaçaönaar. die nooit geen Spaansch geleerd of gehoord heeft — verstaat eenvoudig geen Spaansch.

Papiamentu is ± voor ¾ Spaansch maar is zoozeer van de hoofdtaal afgeweken of in ontwikkeling achtergebleven, dat hoofdtaal en afwijking elkander niet meer verstaan.

Zoo is dus Papiamentu, hoewel van Spaanschen oorsprong, geen dialect van 't Spaansch, maar wel degelijk een taal op zich zelf.

In hoofdzaak zal 't hier beweerde wel niet tegen gesproken kunnen worden.

Een tweede — algemeen verbreide meening onder de ontwikkelde of ontwikkelde benedenwindsche eilanders is deze:

Papiamentu is een mengelmoes van alle talen — (alweer door hen uitgesproken met een soort van minachting).

In de eerste plaats is 't niet waar.

In hoofdzaak is het Spaansch. Daarna vrij sterk den invloed ondervonden van het Hollandsch en verrijkt met Hollandsche woorden. Verder een stuk of wat Portugeesche, Engelsche en Fransche en misschien zijn er nog wel enkele Kaffer- of Indiaansche woorden onder.

Maar gesteld, dat het een mengelmoes van alle talen was, dan zou dit aan de waarde van de taal nog niets te kort doen.

Is er een grooter mengelmoes van alle talen denkbaar dan zich voordoet in 't Engelsch, en is Esperanto niet een mengelmoes van Romaansche en Germaansche talen? Ook ons Nederlandsch.

Sla eens 't woordenboek van Koenen op. Op één bladzijde vindt men soms meer dan de helft vreemde woorden, bijna allen aan 't Fransch ontleend: feliciteeren, specificeeren, effecteeren, frequenteeren, musiceeren, coudoleeren etc. etc. In 't Duitsch is het evenzoo. En niettegenstaande dat alles, is elk wel degelijk een op zich zelf staande en volstrekt geen minderwaardige taal.

Sommige Duitschers beweren wel eens, dat Nederlandsch een dialect is van 't Duitsch, wat zoo dwaas is, dat men er niet eens over hoeft te praten.

Dus de uitdrukking: „Papiamentu t' un mescla di tur lenga," als aanklacht tegen de taal, is alleen maar een bewijs dat hij of zij, die het uitspreekt geen voldoend bewuste taalkennis heeft.

Een derde vaststaande uitdrukking van Papiamentu sprekende menschen is: Papiamentu heeft geen regels — men kan de woorden plaatsen zooals men wil en men kan het schrijven zooals men wil.

Allemaal weer uitdrukkingen, die in onbewuste naïviteit zijn uitgesproken, omdat men nu in een grammatica al die regels nog niet heeft gecodificeerd (behalve die kleine onvolledige van Alfredo F. Sintiago, hoewel op zich zelf te prijzen) meent men nu daarom, dat ze er ook niet zijn. Ik ken bijv. geen boek, waarin speciaal de regelen der wellevendheid van de Curaçaosche Maatschappij zijn neergelegd, maar bestaan daarom die regels niet? Integendeel, ze bestaan in alle gestrengheid en wee dengene, die ze overtreedt.

Zoo heeft elke taal gecodificeerd of niet gecodificeerd zijn vaste regels.

„Men kan de woorden plaatsen zooals men wil."

Wat moet men eigenlijk op zulk een kinderachtig gezegde antwoorden en toch ligt ze als 't ware bestorven op de lippen van bijna alle Curaçaoleños.

Och — homber — papia manera bo quie' — bon ó malu — na Papiamentu tur cos ta bon — papia numa — sin miedoe.

Gesteld eens een oogenblik, dat een Hollander de woorden in Papiaméntu plaatste zooals hij dat gewoon is in 't Hollandsch te doen, en als die man dan dacht, dat hij goed Papiamentu sprak; wat zouden al de Curaçaonaren hem kostlijk uitlachen.

Denk eens, dat een Pastoor of een Dominé die een maand of wat hier is, een door hem zelf in Papiamentu vertaalde preek zou houden. In minder dan geen tijd zou de heele kerk aan 't lachen zijn en misschien ging het wel over tot gegier.

Zie eens dit voorbeeld.

„Gisterenavond waren wij bij den Gouverneur en wij hebben daar heel prettig tot 12 uur gedanst."

„Ayera nochi tawata nos céca Gouverneur y nos a aya masha dushi te diezdos or' balia."

„Nadat wij van 't Gouvernementsbal waren thuisgekomen, hebben wij per auto nog een tochtje naar de Caracas-baai gemaakt."

„Ora nos di Gobiernu balia a cas bini a nos cu auto aïnda un keiru Caracas baai haci."

Deze twee zinnetjes is wel zulk belachelijk Papiamentu, dat dit hoogstwaarschijnlijk wel voldoende is om die onzin de wereld uit te helpen; Men kan de woorden plaatsen zooals men wil.

De syntaxe van Papiamentu is die van de Romaansche taalgroep en in heel zijn wezen analytisch.

Iets ook heel typisch wil ik hier nog bijvoegen.

Wanneer een vreemdeling hier komt en vraagt in hoeveel tijd hij meer of min Papiamentu kan leeren, dan is de kortste tijd, die men hem geeft drie weken — de langste zes maanden. Mijnheer A. Jesurun bewandelde den gulden middenweg door twee of drie maanden te stellen.

Allemaal reine larie.

Ik zelf bijv. ben hier ruim 7 jaar en kan zeggen dat ik wel iets van Papiamentu afweet en tot nog toe zijn er heel wat terreinen in Papiamentu, waarop ik niet thuis ben en ook heb ik tot nog toe geen vreemdeling ontmoet, 't zij tien of twintig jaar of langer in de kolonie, die het Papiamentu met zuiver accent en vloeiend spreekt. Die gemakkelijkheid van Papiamentu doet me altijd denken aan wat een Geldersche boer zelde:

„Hoe kunnen de menschen nu toch zeggen dat Geldersch moeilijk is, neem bijv. kruiwagen: un kruiwagen, dås ein ding wo'i mee kruuit."

Zoo zegt ook de gemiddelde Nederlander, als een vreemdeling zegt, dat Nederlandsch moeilijk is. — Neen, daar vergist u zich in — zoo moeilijk is Nederlansch niet." Natuurlijk voor hem niet omdat hij het kent en subjectief als hij is, vindt hij 't vreemd als een vreemdeling het moeilijk vindt, — ta sa mester sa.

In subjectiviteit staat de Curaçaönaar bij niemand ter wereld achter, vandaar, omdat hij Papiamentu makkelijk vindt, denkt hij, dat 't dit voor iedereen is.

Stelt u voor een gezelschap van ontwikkelde Curaçaösche jongedames of jongelui die met elkander aan het converseeren zijn zonder dat er vreemdelingen bij zijn. En als dan dit gesprek een beetje geänimeerd is of men heeft lust elkander eens de waarheid te zeggen, dan gaan de woorden over en weer met een rad heid van tong, waar men eenvoudig versteld over staat, woordspelingen, geestigheden worden op de allerbe leefdste wijze elkander toegevoegd, dat het eigenlijke alleen maar voor geboren Curaçaönaars mogelijk is alles volkomen te begrijpen.

Een vreemdeling komt telkens weer tot de ontdekking dat hij dit of dat nooit geweten heeft.

Laten de ontwikkelde kooplui van Punda — 't zij Christen of Israëliet — hun handelsbelangen in Papiamentu bespreken (en dat doen ze) en wie zal dan nog durven beweren, dat dit voor een vreemdeling gemakkelijk is te begrijpen.

Alleen met ernstig willen en na jarenlang verblijf hier — komt men er eindelijk achter en het is even moeilijk als welke andere vreemde taal te leeren.

Ten slotte iets over de laatste meening wat tevens het voornaamste is. „Men kan Papiamentu schrijven zooals men wil."

Wordt vervolgd.

Dr. G. J. Eybers

Geachte Redactie,

Het heeft mij zeer veel genoegen gedaan uit Uw naschrift op „Wijziging Indisch Regeeringsreglement. Koloniale Raad" (No. van 3 Juli 1915) te zien, dat U in mijn schuitje meevaart en de instelling van een Gemeentebestuur op Curaçao wenschelijk acht. (Zie mijn artikel in de Nieuwe Rotterdamsche Courant van 19 November 1913, Avondblad A).

Ik ga ook volkomen accoord met Uw meening, „dat de hoofdmoeilijkheid natuurlijk in de Financiën zit." Doch, als iets wenschelijk is, dient men voor moeilijkheden ter tot stand brenging ervan niet terug te deinzen. Integendeel — zulke bezwaren dienen ons dan slechts een spoorslag te zijn om ze te overwinnen. Maar bovendien lijkt mij de oplossing dezer kwestie geenszins zoo bijzonder moeilijk.

Als men eenmaal in principe heeft vastgesteld, welke zaken men aan een gemeentebestuur zou willen toevertrouwen, is het zeker niet zoo'n moeilijk werk uit de koloniale begrootingen na te gaan, welke bedragen daaraan thans door het koloniaal bestuur worden besteed Wordt nu dat bestuur ontlast van de zorg voor de regeling van die zaken, wat kan er dan tegen zijn de daarvoor uitgetrokken bedragen ter beschikking te stellen van het gemeentebestuur, dat die zorg over neemt?

In elk geval kan het totaal van die bedragen als norm dienen voor de raming van de inkomsten, waarover een gemeentebestuur *perse* zou moeten kunnen beschikken om de aan zijn zorg toevertrouwde zaken goed te doen loopen. Doch, waar bestuursuitgaven en inkomsten altijd nauw verband houden met de œconomische ontwikkeling van een land — en wij allen zulke ontwikkeling ook voor Curaçao hopen — zou het zeker de voorkeur verdienen, niet een vaste jaarlijksche som ter be schikking der gemeentebesturen te stellen, doch een percentage van de inkomsten (of de geheele) van zekere belastingen. Wordt dan daarbij nog aan de gemeentebesturen het recht toegekend, zekere kleine plaatselijke belastingen te heffen, desnoods ook nog om eigen leeningen uit te schrijven, dan lijkt mij de oplossing van die financie kwestie niet zoo bijzonder moeilijk.

Ik begrijp natuurlijk zeer wel, dat de instelling van gemeentebesturen op de eilanden der kolonie met bezwaren gepaard zal gaan; dat dit niet een zaak is, die in een paar weken haar beslag zal krijgen; dat eenige moeilijkheden zich zullen voordoen in zake de regeling van de verhouding der gemeentebesturen tot het koloniaal bestuur; dat in den beginne ook niet alles zoo vlot van stapel zal loopen en wrijving tusschen gemeente- en koloniaal bestuur zal voorkomen; dat de gemeentebesturen dan eens een te overdreven, dan weer een onvoldoend begrip zullen hebben van hun taak, enz. enz. Maar dat al die bezwaren niet zouden zijn te overkomen, wil er bij mij niet in, en met den Brit zeg ik: waar de wil bestaat, is er ook een weg.

En het is m. i. tijd, dat die weg worde ingeslagen. Ik ben het niet met U eens om daarmee te wachten, „tot de kolonie zich zelf kan bedruipen en over eigen middelen zelf kan beschikken." Met dat „zich zelf bedruipen" toch bedoelt men, dat de koloniale uitgaven de koloniale inkomsten niet overschrijden, hetgeen geen maatstaf oplevert ter beoordeeling van de vraag of een gemeente financiëel op eigen beenen zou kunnen staan. Immers behooren tot die uitgaven traktementen en pensioenen van bestuursambtenaren, kosten der rechtspleging, der posterijen en der telegrafie, van het onderwijs, enz, die geheel buiten de huishouding van een gemeentebestuur staan. Welke gemeente in ons land zou zich financiëel kunnen handhaven, als alle dergelijke uitgaven voor hare rekening kwamen?

Dit zich zelf bedruipen dient m. i. dan ook geen hinderpaal te zijn voor de invoering van een maatregel, die alleszins wenschelijk is. Op den duur zal men der bevolking der kolonie medezeggingsschap in de regeling der koloniale aangelegenheden niet kunnen ontzeggen en er is zeker geen beter middel om haar voor deze taak op te leiden, dan door te beginnen met haar invloed toe te kennen op de regeling van haar eigen, huishoudelijke zaken en die geleidelijk uitsluitend aan hare zorg toe te vertrouwen.

U dank zeggend voor de plaatsruimte, Mijnheer de Redacteur, gaarne Hoogachtend,

Uw dw. dr.

J. H. J. Hamelberg.

Soest, 5 September, 1915.

Berichten uit de Kolonie.

Ondervinding de beste Leermeesteres.

Verleden week hadden we 't voorrecht kennis te maken met den Hoog Eerwaarden Abt der Benedictijnen van Trinidad.

Zooals men weet, worden de Benedictijnen de Vaders der Westersche beschaving genoemd en zijn zij nog overal ter wereld gezocht als land ontginners en stichters van land bouwkolonies.

Daar hun orde over geheel de we reld verspreid is, beschikken ze over een wereldondervinding van eeuwen.

Dom Mayuel de Gaigny is 15 jaar geleden nabij *Bahia* in Brazilië een stichting begonnen in een landstreek woest en dor als de Sahara. Achttien maanden achtereen viel er geen druppel regen. Het gebrek aan water was groot. Vier uur ver moesten de Paters bergopwaarts om een beetje water te bekomen, dat nog zeer slecht was.

Onmiddellijk namen de Benedictijnen de noodige maatregelen om dat gebrek aan regenwater in de toekomst te voorkomen.

Er werd een geschikte plaats uitgezocht, en een uitgestrekt dal een voudig ingericht tot een reuzenreservoir. Dit dal werd afgedamd door een reeks aarden dammen, die telkens hooger werden, totdat de laatste de volle 20 Meter hoogte had bereikt. De kleinere dammen moesten

dienen om den stroom te minderen van het neerstortende water. Toen nu de regen eindelijk kwam, werd het water naar dat dal geleid en ging er geen druppel verloren. De dorre woestenij is nu een bloeiende landbouwkolonie

Achttien maanden droogte is op Curaçao, Goddank, onbekend.

Ook hier trachten we in het gebrek aan water te voorzien door 't systematisch aanleggen van dammen.

De drinkwater-quaestie werd er grootendeels mee opgelost De dammen leveren voldoend zakwater aan de putten.

Maar nog altijd gaat er veel te veel water verloren bij groote regens. Onbenut laat men het wegloopen naar zee.

Zouden ook hier niet tusschen de bergen groote bewaarplaatsen van regenwater af te dammen zijn?

Hoe meer water in den grond trekt, hoe beter. De Curaçaosche bodem kan nog heel wat water gebruiken, voor bij verzadigd is, en op plaatsen waar thans geen putten gegraven kunnen worden, zal dan de aanleg van putten mogelijk zijn.

Welkom.

Onder de blijde tonen onzer Kapel liep het oorlogsschip hedenmorgen 9 uur onze haven binnen, waarna de saluutschoten gewisseld werden.

Colonel van der Wal had den HEG. Heer Gouverneur draadloos laten weten, dat Hr. Ms. *Kortenaer* eerst heden onze haven zou binnenvallen.

Nogmaals: Welkom!

Hoog Bezoek.

Vergezeld van zijn militairen Adjudant, Luitenant De Vries, bracht de Gouverneur Dinsdag een bezoek aan het St. Thomas College.

Buitenwegen.

Van verschillende zijden verzocht men ons, eens te wijzen op den goe den toestand onzer buitenwegen. De werkverschaffing heeft daar zeer veel goed aan gedaan. De wegen zijn uitstekend in orde. Eere aan wien eere toekomt; de Heeren Districtmeesters en de Opzichters van O. W. verdienen allen lof

Als men het nu nog zoover zou weten te brengen, dat hier en daar de korte krommingen werden weggenomen en de cactus-omheiningen bij bochten wat verlaagd, zijn ook de meest eischende wenschen der automobilisten vervuld.

De particuliere eigenaars van die reepjes grond, welke door het Gouvernement genaast zouden dienen te worden, moeten echter daartoe hun hoog te waardeeren medewerking verleenen, en bij het vaststellen van den prijs niet overvragen.

S.S. Græcia.

Dezer dagen meldde 't Boletin 't vergaan van 't SS. Pollokshield. Dit SS., nu onder Engelsche vlag, is de voormalige Græcia der „Hamburg-Amerika Linie". 17 September l.l. liep de „Bermudian" de haven van New-York binnen met 32 manschappen van 't verongelukte S.S. „Pollokshield". Het was op reis van Cardiff naar Bermuda met een lading munitie voor laatstgenoemd station. Op deze reis had 't stoomschip met zwaar weer te kampen en liep eindelijk op de klippen in de nabijheid van Bermuda. Een weinig daarna spleet 't in tweeën; wellicht herinneren zich onze lezers een en ander over de lotgevallen van dit stoomschip.

14 Oct. 1904 liep hier op de Oostkust 't Engelsch S. S. „Belgian", kapitein Stammers. De „Graecia" kapitein H. von Leitner voer er heen om hulp te bieden en na enkele pogingen geraakte zij ook vast op dezelfde rotsige kust. De towboat „Premier" en 't Duitsch oorlogschip de „Panther" slaagden er ten laatste in, met vereende krachten, de beide stoomschepen weer los te krij gen. De „Belgian" kwam los 23 Oct. en voer van hier naar New Orleans op 29 October. De „Graecia" geraakte vrij op 22 Oct. doch kon eerst 4 November hare reis voortzetten, terwijl de „Hercynia" hier aankwam om de lading der „Graecia" naar Europa over te nemen. In dezen oorlog werd de „Graecia" buitgemaakt door de Engelschen, juist toen 't S.S bezig was de „Karlsruhe" van kolen te voorzien. Doch ook de Engelschen hebben weinig geluk gehad met de „Graecia". Na eenige goedvolbrachte reizen loopt 't op de rotsen, splitst in tweeën en verdwijnt met een kostbare lading munitie in de diepte

Toen de „Graecia" hier 12 Oct. 1904 aankwam van Hamburg, was 't al een oud schip. 't Was omgebouwd in passagiersschip en maakte als zoodanig onder zijn nieuwen naam zijn tweede reis. Als vrachteboot heette zij nog in 't begin van hetzelfde jaar „Herodot".

Officiëele berichten.

De geneesheer van Suriname E. J. Leckie is benoemd tot geneeskundige bij den Gouvernements geneeskundigen dienst in deze kolonie en belast met de armenpraktijk en met het verleenen van verloskundige hulp aan onvermogenden in het 4e en 5e district op Curaçao.

De onderwijzer 2de klasse in deze kolonie H. J. Vooren, thans met verlof in Nederland, is benoemd tot onderwijzer 1ste klasse.

Aan den armendokter W. H. Winkel is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend en de quarantaine-geneesheer M. Gerstl is belast met de armenpraktijk in het stadsdistrict beoosten de haven en in het 2e district alhier.

Aan den griffier bij het kantongerecht alhier, tevens wijkmeester van de 1ste wijk Willemstad J. H. Lampe is om gewichtige redenen een maand verlof verleend; de 1ste com mies W. J. H. B. Gravenhorst is tijdelijk belast met de functien van griffier, en de heer H. J. Cohen Henriquez met die van wijkmeester.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbuar bevonden brieven

Esteva Martijn Bentura e. a, Rodelfina Curiel, A. I. Dovale, Paulina De Palma, Matilde de Palm Antonia L. de Traviezo, Cipriano G. Echeverria, Cipriano Echeverria, H. E. Elias, z. n. e. s. H. Pinedo, A. Elsevier, Garage La Aurora p. e Pablo Pinedo, Fco. Iguarán W. c. o. Antonio J. Pijpers, Juan Indie, Juan Luis Inias, J. Jansen, Generoso Jimenez, J. Kalid, Kornelia Kanis, Idilia Laitoe, E. Maduro, Josias Medina, Rimon Moraal, Adolf Neman, M. Peroham, J. Pieterss, Wed. H. Pontilius, Leopoldina Riedel, Loucilla Señor, Saso & Co.

Aangeteekende stukken: W. L. Pentra

Postwissel: J. de Castro.

Drukwerk: Irene de Windt.

Een brief met onvolledig adres: Dña. Amelia de *Arteaga* Calle La Iglesia.

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 8 Oct. 1915.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.........	——
ZOUT per vat van 180 K.G.........	f 0.80
DIVIDIVI per K,G.........................	„ 0.05½
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„ 0.60
id. per KG. 2e kw.	„ 0.40
HUIDEN per K.G..........................	„ 0.70
GEITENVELLEN per K.G............	„ 0.80
WOL per K.G..............................	„ 0,13
SCHAPENVELLEN per stuk.........	„ 0.50
BEENDEREN per K.G..................	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.............	„ 0.05
STROOHOEDEN (hippijapa).	
Kwaliteit No, 1............per dozijn	„ 3,25
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„ 3.37½
„ „ 2 „ „	„ 5.
„ „ 3 „ „	„ ——
„ „ 3 „ „	„ ——
„ „ 4 „ „	„ 6.25
„ „ 5 „ „ OLA	„ —.
„ „ 6 „ „	„ 8
„ „ 7 „ „	„ 9
„ „ 8 „ „ OLA	„
„ „ 9 „ „	„ 12.50
„ „ 10 „ „ OLA	„
„ „ 11 „ „	„
„ „ 12 „ „ OLA	„
„ „ 13 „ „	„
„ „ 14 „ „ OLA	„
„ „ 15 „ „	„
„ 1 van 25 c.M. of minder f.	

Ratten.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd 24 ratten

---

Staat van het aantal vaartuigen, die het eiland Curaçao in de maand Sep. 1915 aandeden met vermelding van hunne inhoudsmaat.

	Zeilschepen.			Stoomschepen.		
	Inhoud in M^3.			Inhoud in M^3.		
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand September.	75	11,493	10,338	29	177,919	113,980
Vorige maanden.	656	81,777	75,434	216	1,352,887	846,975
Totaal.	731	93,270	85,772	245	1,530,806	960,955

Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en van de visscherij.

Scheepsberichten.

(OFFICIEEL).

Gedurende de maand September zijn

Binnengekomen. VAN		Uitgezeild. NAAR	
Aruba	18	Aruba	20
Barbados	2	Barbados	3
Bermudas	1	Berwick on Tweed	1
Bonaire	25	Bonaire	25
Bov. eilanden	1	Bovenw. eilanden	1
Cuba	1	Guanta	1
Guanta	1	La Guayra	8
La Vela de Coro	4	La Vela de Coro	4
Maracaibo	10	Maracaibo	10
Pampatar	1	Pto Cabello	4
Pto. Cabello	2	Pto Columbia	1
Pto Colombia	2	Rio Hacha	2
Rio Hacha	2	Santo Domingo	1
San Juan P R	2	San Juan	2
Sta Martha	1	Sto Thomas	1
Trinidaad	2		
totaal	75	totaal	79

De maand Sept. is wat de scheepvaart betreft, zeer gewoon te noemen. Zoolag de toestanden zoo blijven is 't al zeer veel dat we niet teruguitgaan. Wanneer er eenmaal vrede zal zijn, zal 't scheepverkeer ook stellig weer stijgen.

Buitenland.

De H. Stoel en de oorlog.

De Berlijnsche correspondent van *De Tijd* schrijft:

De woorden van dank, door den Rijkskanselier in zijn groote rede gebracht aan Z. H. den Paus, hebben niet enkel in het Centrum, maar bij alle partijen groote voldoening gewekt. Zij werden met bijzonder hartelijk applaus begroet, ten teeken der volle instemming van den Rijksdag, die zich aldus tot den algemeenen tolk maakte van de erkentelijkheid, die algemeen in Duitschland jegens den H. Vader wordt gevoeld. En dat Duitschland tot dusver het eenige Parlement is, waarin de Regeering met luider stem den Paus huldigt, zal ongetwijfeld nog meer opvallen, nu zulk een betooging in het Fransche Parlement ten eenemale ondenkbaar is.

In dit verband verdient de quaestie, door het Centrumslid Spahn onmiddellijk na de rede van den Rijkskanselier ter sprake gebracht, dubbele aandacht. Zich aansluitende bij de woorden van Von Bethmann Hollweg, zeide dr. Spahn:

„Met recht en reden heeft de Rijkskanselier den nadruk gelegd op de bijzondere bemoelingen, die zich de H. Vader heeft getroost tot leniging der krijgsnooden en verzachting der door den oorlog geslagen wonden. Alle volkeren zijn hem daarvoor dankbaar. Niet minder erkentelijkheid verdient de Paus voor zijn werkzaamheid in het belang van den vrede Intusschen hebben de omstandigheden van dezen vreeselijken oorlog duidelijker dan ooit de onhoudbaarheid aangetoond van de positie, waarin de H. Soel verkeert. In de toekomst moeten wij bedacht zijn op een internationale regeling, welke de rechten, de waardigheid en de uitoefening der verheven zending van den H. stoel voorgoed zal waarborgen."

Op levendige wijze betuigde de Rijksdag zijn instemming met deze woorden, die als een officieele verklaring van de Centrumsgroep mogen gelden. Dat de Romeinsche quaestie bij de vredesonderhandelinge door de noodzakelijkheid van den loop der gebeurtenissen een definitieve oplossing zal krijgen, houden ingewijden voor volstrekt zeker.

Constantinopel.

De grootste vraag in de regeling der Balkanaangelegenheden is: wie ten slotte Constantinopel zal bezetten?

Alle quaesties van gebieds-afstand of ruiling van gebied, waarmee de Entente tracht de neutrale Balkan-Staten aan hare zijde te krijgen, moeten in beteekenis onderdoen voor die eene machtige vraag.

Het bezit van Constantinopel waarborgt een geduchten invloed en dit prikkelt den naijver

Aan Bulgarije werd eenige jaren geleden, na de op Turkijë behaalde overwinningen, in 't gezicht der stad een gebiedend „halt" toegeroepen.

En thans schijnen de Entente mogendheden, hoe gaarne zij zich met de Bulgaarsche strijdkracht zouden versterken, niet zoover te willen of te durven gaan, dat aan Czaar Ferdinand de bezetting der metropolis wordt beloofd.

Griekenland zou hierin zeker niet berusten en Roemenië ook niet.

Maar zelfs wanneer deze Staten er zich bij nederlegden, dan zou toch de oude begeerte van Rusland, om tot de Turksche hoofdstad door te dringen, daardoor worden geprikkeld en de historische rivaliteit met Engeland zich opnieuw in alle kracht doen gevoelen.

Europeesch Turkije handhaafde zich sinds lang aan den Bosphorus, omdat de groote mogendheden het niet eens konden worden over de verdeeling der erfenis.

Want Constantinopel moge niet meer den overheerschenden rang hebben van vroeger eeuwen, zij is toch nog steeds een wereldstad, door haar ligging van ontzaglijke beteekenis en welker bezit in moreelen en materieelen zin een belangrijk overwicht verzekert aan dengene, die er troont.

De hevige strijd aan de Dardanellen geeft aan dit alles een onmiskenbaar relief.

En wanneer het niet gemakkelijk zal zijn op den Balkan tot overeenstemming te komen, dan is dit voornamelijk toe te schrijven aan de vraag: wie ten leste Constantinopel als overwinnaar zal binnentrekken en er zijn heerschappij vestigen?

Een bezetting door de Entente lost de quaestie niet op.

Algemeen Overzicht.

De successen der Duitschers in Rusland moeten niet worden overschat. Het geen in den zomer van 1915 in Rusland gebeurde, geschiedde in Augustus 1914 in België en Noord-Frankrijk. Ook daar viel vesting na vesting, en de opmarsch der Duitschers ging misschien nog in sneller pas. Tot plots de vereenigde Fransche, Engelsche en Belgische legers in staat waren, den vijand een eind terug te werpen, waarna de toestand in het Westen stationnair bleef.

De Russen verkeeren nu feitelijk in dezelfde positie als de Franschen voor een jaar. Echter is er één belangrijk verschil: de Russen missen de noodige spoor en straatwegen. Parallelwegen met het front zijn er absoluut niet. Een afstandlangs het front van 200 KM. kost niet zelden 3 dagen sporen. Hiertegenover staat, dat de Duitschers in het door hen bezette gedeelte van Rusland ook niet over voldoende spoor- en straatwegen beschikken. Maar de Duitsche genie doet wonderen, en men kan ervan verzekerd zijn, dat aan de strategische banen dag en nacht gewerkt wordt. Over enkele weken zijn de Duitschers op dit punt weer de meerderen, en de opmarsch, die thans zeer vertraagd schijnt, kan weer sneller gaan.

Toch gelooven wij niet, dat het den Duitschers ernst is, naar Petersburg op te trekken. Is Riga gevallen, is Dunaburg in Duitsch bezit, en zijn ook de laatste Russische vestingen meer zuidwaarts gevallen, dan zullen de Duitschers, dunkt ons, meer dan tevreden zijn. O. i. is de kans groot, dat het Duitsche offensief dan in een defensief overgaat. De Duitschers en Oostenrijkers zouden prachtstellingen kunnen innemen van de natuurlijke gesteldheid des lands flink profiteeren, en, mede in verband met het sterk verkleinde front, zouden spoedig $1\frac{1}{2}$ á 2 millioen Duitschers vrij komen. Deze troepenmacht kunnen de Middel-Europeesche bondgenooten best op andere plaatsen gebruiken.

Een opmarsch naar Petersburg zou noodzakelijkerwijs een verlenging van het front tengevolge hebben en het zou dus beteekenen, dat het Oostelijk leger van Duitschland en Oostenrijk nog krachtig zou moeten worden versterkt. Wij zijn niet in staat te beoordeelen, of die versterking mogelijk is.

Een correspondent van de *Rundschau* te Weenen zegt, dat te Petrograd een vergadering gehouden is door de commissie die den oppersten krijgsraad ter zijde staat en wier taak het is de beschikkingen, genomen door den krijgsraad in het hoofdkwartier onverwijld uit te voeren. De leden van deze commissie worden gerecruteerd uit de aanhangers van grootvorst Nicolai Nicolajewitsj.

Er loopen geruchten, dat de kleine hofpartij, die voor den vrede werkzaam was, *weggezonden is*.

De Russische sociaal-democraat Boreszky geeft in het Russiche blad *Rasche Slowo*, dat te Parijs verschijnt, een beschrijving van de stemming over den tegenwoordigen toestand in Rusland. Het voornaamste oogmerk van de burgerlijke partijen is de verovering van de Dardanellen. Deze wensch heeft thans reeds zulk een karakter verkregen, dat men openlijk verklaart, dat indien de regeering er toe over mocht gaan om een afzonderlijken vrede te sluiten, Nicolai Nicolajewitsj dan in de plaats van den Czaar op den troon zal worden geplaatst.

De *Nowoje Wremja* schrijft: Het leger moet stap voor stap terugtrekken, daardoor zou veel tijd kunnen worden gewonnen. Voor Rusland geldt tijd gewonnen, alles gewonnen

Het blad raadt niet aan, den strijd vol te houden tot zelfvernietiging toe, maar dezen keer zou het zaak zijn, om uit te houden tot het laatste oogenblik. De geschiedenis bewijst namelijk, dat Rusland steeds den strijd heeft opgegeven, terwijl het nog kans had op succes Zoo werd bijv. in den Krimoorlog de strijd ontijdig gestaakt Ook in den Russisch-Japanschen oorlog zou Rusland vrede gesloten hebben op het oogenblik, dat het eerst goed voor den oorlog gereed was

Te Moskou is een groote vergadering gehouden van vertegenwoordigers van alle instellingen in Moskou, zoowel de provinciale als gemeentelijke, de politieke, financiëele industriëele en commerciëele. Alle leden van de Doema voor Moskou waren eveneens aanwezig De vergadering nam met algemeene stemmen een motie aan, waarin wordt verklaard, dat de oorlog koste het wat het wil, tot een zegevierend einde moet worden voortgezet, en dat intusschen *alle vredesdenkbeelden werden verworpen*.

De Doema besprak den financiëelen toestand, die volgens den rapporteur betrekkelijk zeer gunstig is.

Rusland is rijk aan allerlei voorraden en heeft ook meer goud dan eenig land ter wereld. De Staat heeft reeds meer dan 6 milliard geleend en zal in de volgende oorlogsperiode een misschien nog grootere som leenen, maar de oorlog zal tot de eindoverwinning worden voortgezet, zonder vrees voor de enorme uitgaven.

Hee Grieksche dagblad *Phos* verneemt, dat Servië sinds 2 maanden over Saloniki groote hoeveelheden munitie, vooral granaten, vliegtuigen, automobielen, en pharmaceutische artikelen ontvangt, welke de legerbehoeften voor 1 jaar dekken Het Servische leger bereidt een krachtigen aanval voor, ten einde Oostenrijk-Hongarijë te dwingen troepen van het Russische front weg te nemen.

Uit Weenen wordt aan het *Berl. Tageblatt* gemeld, dat de Servische regeering, die alles doet om wrijving met Griekenland te vermijden, last heeft gegeven, dat alle plaatsen in Albanië, die in direct verband staan tot de Grieksche belangensfeeren, door de Servische troepen ontruimd moeten worden.

Aan het *Berl. Tageblatt* wordt uit Athene gemeld, dat, ofschoon aan de Grieksche regeering tot nu toe nog geen officiëele mededeeling is gedaan betreffende de beëindiging der Turksch-Bulgaarsche onderhandelingen, er nergens meer aan getwijfeld wordt, dat de onderteekening van een Turksch-Bulgaarsch verdrag aanstaande is.

Binnenkort wordt een bezetting van het Servisch-Macedonische gebied door Bulgaarsche troepen verwacht. De gedachte aan deze Bulgaarsche actie wekt te Athene eenige ongerustheid. Zij zal de quaestie van het Servisch-Grieksche verbond acuut maken. De meeningen over de vraag, of de bezetting van dit gebied een casus foederis zal opleveren of niet, zijn tamelijk verdeeld.

In elk geval hebben de berichten over een komende afsluiting van een Turksch-Bulgaarsch verdrag, in verband met berichten over Bulgaarsche troepenconcentraties in het gebied tussche Djoemaja en Stroemitza aan de Grieksch-Servische grenzen, te Athene de heerschende spanning aanmerkelijk verhoogd.

In een verklaring, die de Roemeensche regeering tot de centrale mogendheden heeft gericht nopens het doorvoerverbod van wapens en schietvoorraden door haar gebied, zegt zij, dat ze behalve door den wensch, een strikte neutraliteit te bewaren, in haar houding wordt gesterkt door den oorlogstoestand die tusschen Turkijë en Italië bestaat, naar aanleiding van de zeer vriendschappelijke betrekkingen, die dit laatste land met Roemenië verbinden.

Het Centrum.

Verloofd:

Ds. G. H. Eybers

en Mejuffrouw

Agnes M. Beaujon.

Aruba — Curaçao.

1 7 October 1915.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 2 OCT. – 16 OCT.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Philadelphia	H Hichborn	30 Sept.	New York	1 Oct.	La Guayra
Fauna	C Breman	4 Oct.	New York	7 „	Amsterdam
Stavangeren	M Lovik	30 Sept.	Maracaibo	2 „	Maracaibo
Philadelphia	H Hichborn	7 Oct.	La Guayra	7 „	New York
Pr Willem V	P J v d Graaff	6 „	New York	8 „	Amsterdam
Stavangeren	M Lovik	7 „	Maracaibo	8 „	Maracaibo
Zulia	S S Morris	9 „	New York	9 „	Maracaibo
Oranje Nassau	A R Nyboer	9 „	Amsterdam	10 „	New York
Stavangeren	M Lovik	11 „	Maracaibo	11 „	La Guayra
Stavangeren	M Lovik	13 „	La Guayra	14 „	Maracaibo
Zulia	S S Morris	14 „	Maracaibo	14 „	New York
Caracas	G B Terrill.	14 „	New-York	14 „	La Gauyra
Savoia	A A Poggi	1 Oct.	Génova	2 Oct.	Colón
Lizzie	Cronberg	30 Sept	Sta Barbara	2 „	Londres
Savoia	A A Poggi	11 „	Colón	11 „	Genova
Tordenskjold	Nilson.	5 „	Norfolk	?	Cuba
Legazpi	A Egasini	16 „	Colón	16 „	Barcelona

Schoeners.	Aankomst	van	Schoeners.	Vertrek	naar.
Marina V	2 Oct.	Maracaibo	*Clara C*	2 Oct.	Rio Hacha
Reinoso V	3 „	Pto Cabello	*Perla de Ozama*	3 Oct.	Sto Domingo
Nereida H	3 „	Pto Rico	*Gloria V*	2 ,	Maracaibo
Rosa Maria	3 „	Aruba	*Gacela H*	2 „	Maracaibo
Carlota H	4 „	Maracaibo	*Themis H*	2 „	Barbados
India Am.	4 „	Pto Rico	*Abeona H*	2 „	Barbados
Camia H	6 „	Rio Hacha	*Pr Juliana*	2 „	Bonaire
Meteor H	6 „	Rio Hacha	*Maria Sofia*	2 „	Rio Hacha
Venus V	7 „	La Guayra	*Electra*	3 „	Maracaibo
Estr del Mar	7 „	Guanta	*Rosa Maria*	5 „	Aruba
Estelle H	8 „	Isl Barlov	*Maria H*	4 „	Maracaibo
			Nereida H	7 „	Jacmel
			India Am.	9 „	Pto Rico
			Reina H	8 „	Pto Colombia
			Diana V	8 „	Maracaibo
			Sirena H	8 „	Maracaibo